

# OPS

tuki 2016



## OPPIAINEET JA ARVIOINTI MUUTOKSESSA

Tervetuloa!

Kahvitellessa keskustele pöytäryhmäsi

kanssa ;missä mennään?

Oman kunnan/ koulun ops- prosessi

Pöydissä aamulla sekaryhmät.

# Koulutuspäivän tavoitteet

## Tietoa:

- Oppiaineiden rakenne, tavoitteet ja sisällöt
- Eheyttäminen ja oppimiskokonaisuudet
- Oppimisen arviointi ja arvioinnin muutokset
- Arviointi ja yhteistyö nivelvaiheissa
- Koulun itsearviointi ja työn kehittäminen

## Tukea:

- Paikallinen Ops-prosessi
- Hyvät käytänteet jakoon

# Päivän ohjelma

9.30 – 10.00

Koulutuspäivän avaus  
Päivän tavoitteet ja ohjelma- OPS-prosessin kaari + lukioinfo

10.00 – 10.15

Ennakkotehtävän purku

10.15 – 10.45

**Oppiaineet uudessa opetussuunnitelmassa**

10.45 – 11.45

Ryhmätyöskentelyä oppiaineryhmissä

11.45 – 12.30

Lounas ryhmätyöskentelyn lomassa

12.30 – 12.50

Ryhmätyöskentelyn purku

12.50 – 13.10

**Monialaiset oppimiskokonaisuudet**

13.10 – 13.40

Johdanto arviointiin: Taputuskilpailu

13.40 -14.30

**Kannustava, ohjaava, onnistumista vahvistava arviointikulttuuri**

14.30 –14.50

Kahvi – Learning cafe, todistusten jakaminen kahvin aikana

14.50 – 15.45

Ryhmätyö - Kuinka paikallinen prosessi jatkuu?  
Hyvät arviointikäytänteet jakoon

15.40 – 16.00

Työpajan päätös

OPstuki2016 II – Hyvinvoiva koulu - koulutusinfoa



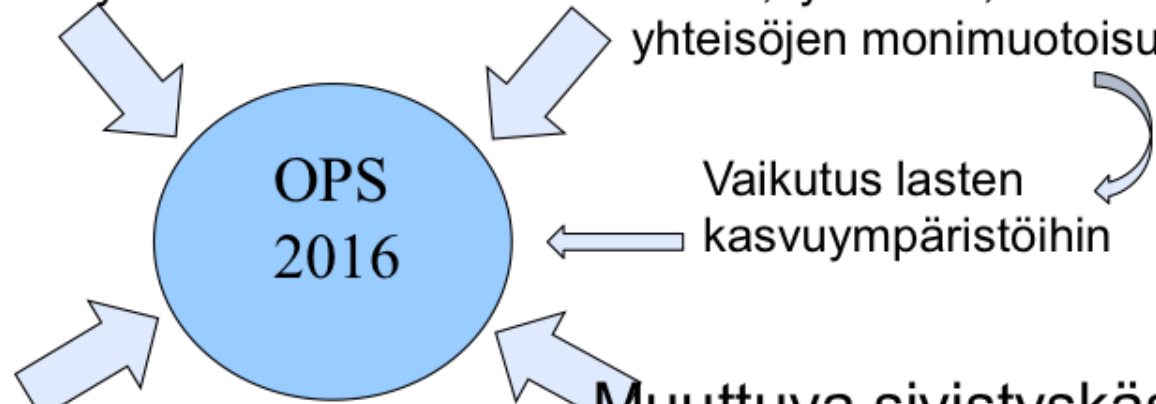
# Neljä avainta ops-uudistukseen

## Oppilaan muuttuva rooli

- yhdessä tekeminen, osallistuminen
- tutkiva ja luova työskentely

## Muuttuva maailma

- ympäristö, globalisoituminen, talous, työelämä, teknologia, yhteisöjen monimuotoisuus



Vaikutus lasten kasvu-ympäristöihin

## Muuttuva opetus

- oppimiskäsitys
- yhteistyö ja kokonaisuuksien rakentaminen

## Muuttuva sivistyskäsitte ja osaaminen

- laaja-alaisuus, eettisyys, kestävyys
- oppimisen taidot, tiedonhallinta ja vuorovaikutus

IRMELI HALINEN



# OPS2016

## Oppilaan muuttuva rooli

- yhdessä tekeminen, osallistuminen
- tutkiva ja luova työskentely

## Muuttuva maailma

- ympäristö, globalisoituminen, talous, työelämä, teknologia, yhteisöjen monimuotoisuus



**Koulu  
oppivana  
yhteisönä**

## Muuttuva opetus

- oppimiskäsitys
- yhteistyö ja kokonaisuuksien rakentaminen

## Muuttuva sivistyskäsitelmä ja osaaminen

- laaja-alaisuus, eettisyys, kestävyys,
- oppimisen taidot, tiedonhallinta ja vuorovaikutus

IRMELI HALINEN

# Minkä on muututtava?

## ELÄVÄ OPS

- Opetussuunnitelma muuttaa toimintakulttuuria ja toimintakulttuuri muuttaa opetussuunnitelmaa.
- Prosessi
- ePerusteet tuki
- Eheyttäminen, nivelvaiheet, osallisuus, vuorovaikutus, tvt
- Hyvinvoiva koulu, oppiva yhteisö







# Lukioinfo

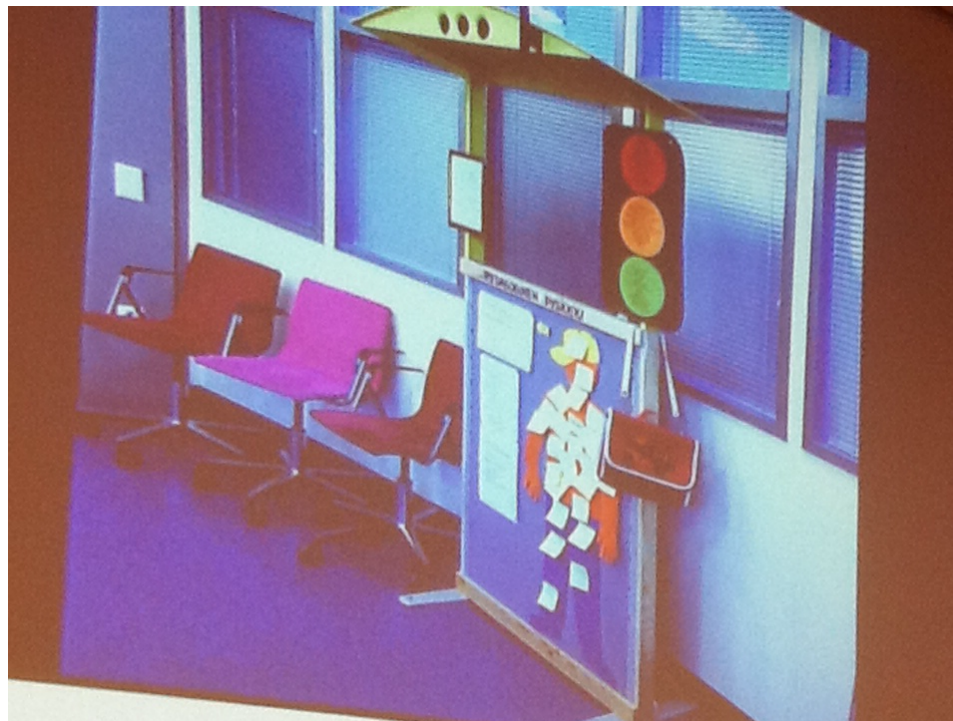
OPH 24.9.2014, Tiina Tähkä, opetusneuvos

- 1) lukiokoulutuksen tarkoitus
- 2) haasteita
- 3) opiskelijahuoltolaki
- 4) hyvän ohjauksen kriteerit
- 5) rakennepoliittinen ohjelma
- 6) ehdotus tavoitteiksi
- 7) suunta

# ENNAKKOTEHTÄVÄN PURKU

- Aikaa 15 min.
- Jaa yksi hyvä idea/kokemus omasta paikallisesta ops- prosessista.

Mäntyharjun ops- pysäkki



# OPPIAINEET MUUTOKSESSA

Kuinka laaja- alaisen osaamisen alueet huomioidaan oppiaineiden tavoitteissa ja sisällöissä?

Kuinka toimintakulttuuria ohjaavat linjaukset huomioidaan?

Kuinka monialaiset oppimiskokonaisuudet suunnitellaan ja toteutetaan?

Kuinka toteutetaan ehyt, ei irrallisia tavoitteita/ sisältöjä sisältävä ops?

# MUUTOS

- Oppiaineen tehtävä
- Oppimisympäristöt ja työtavat
- Oppiaineen eriyttäminen, ohjaus ja tuki
- Arviointi
- L1, S3, T1
- Keskeistä; MITEN?



## Oppiaineiden opetus

Lähtökohtana Valtioneuvoston asetuksen (422/2012) 3§ ja sen perustelut

- Opetuksella rakennetaan laajaa yleissivistystä ja tuetaan oppilaiden maailmankuvan avartumista
- Huolehditaan sekä eri tiedonalojen tavoitteista että yleisemmistä läpileikkaavista tavoitteista
- Tavoitteena on, että oppilaalle rakentuu mielekkäitä, eheyttäviä oppimiskokonaisuuksia, jotka toteutuvat oppiaineiden yhteistyönä
- Opetuksen tulee perustua tieteelliseen tietoon



## Vuosiluokkakokonaisuuksien ja oppiaineiden tehtävien kuvaukset

- Vuosiluokkakokonaisuuden alussa kuvataan sen erityinen tehtävä ja pedagoginen luonne, siirtymävaiheissa huomioonotettavat asiat sekä laaja-alaisen osaamisalueitten tehtävät ja tavoitteet ko. vuosiluokalla.
- Oppiaineiden tehtäväkuvauksessa ensin yhteinen kuvaus kaikille vuosiluokille ja sitten erityiset näkökulmat vuosiluokkia 1-2, 3-6, 7-9 koskien
- Oppiaineen tehtävä perusopetuksen kokonaisuudessa ja muun muassa merkitys oppilaan kasvun kehityksen ja tulevaisuuden kannalta.



## Arvopohja oppiaineiden näkökulmasta

- Näkyy erityisesti oppiaineiden tehtävässä, tavoitteissa ja keskeisissä sisältöalueissa.

### Kemian tehtäväkuvauksesta:

Opetus välittää kuvaa kemian merkityksestä kestävän tulevaisuuden rakentamisessa: kemiaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa.

### Musiikin opetuksen tavoitteista:

Musiikin opetus rakentaa arvostavaa ja uteliasta suhtautumista musiikkiin ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen.





## Oppimiskäsitykseen liittyviä opetuksen tavoitteiden täsmentämisessä huomioitavia seikkoja

- Oppilas on aktiivinen toimija.
- Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa.
- Oppiminen on prosessi.
- Oppimaan oppimisen vahvistaminen.





## Esimerkkejä perusteiden oppimiskäsitystä ilmentävistä opetuksen tavoitteista

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa fysiikan osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti
- ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa
- vahvistaa oppilaan motivaatiota, positiivista minäkuvaa ja itseluottamusta matematiikan oppijana.
- ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, asettamaan tavoitteita musiikilliselle oppimiselleen ja arvioimaan taitojensa kehittymistä suhteessa tavoitteisiin.

# Laaja-alainen osaaminen

- TIEDOT
- TAIDOT
- ARVOT
- ASENTEET
- TAHTO



# Esimerkkejä laaja-alaisen osaamisen ilmenemisestä oppiaineiden tavoitteissa 1

## Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)

- ohjata oppilasta harjaannuttamaan eettistä ymmärrystä ja arviointikykyään liittyen erilaisiin inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin (yhteiskuntaoppi)

## Ajattelu ja oppiminen (L1) & TVT (L5)

- rohkaista oppilaita improvisoimaan sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai monitaiteellisia kokonaisuuksia eri keinoin ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen (musiikki)

## Monilukutaito (L4)

- ohjata oppilaita käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelevaan erilaisia näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla (fysiikka)



## Esimerkkejä laaja-alaisen osaamisen ilmenemisestä oppiaineissa 2

### Työelämätaidot ja yrittäjäyys (L6)

- kannustaa oppilasta osallistumaan visuaaliseen kulttuuriin aktiivisena tuottajana ja toimijana (kuvataide)
- ohjata oppilasta työskentelemään yksin ja ryhmässä sekä sopimaan työtehtävien jakamisesta ja ajankäytöstä (kotitalous)

### Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

- harjaannuttaa oppilasta täsmälliseen matemaattiseen ilmaisuun suullisesti ja kirjallisesti (matematiikka)
- perehdyttää oppilas Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan (uskonto)

### Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

- ohjata oppilasta huomioimaan viestinnässään vuorovaikutuskumppanin tarpeita ja omien kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia (suomen kieli ja kirjallisuus)

# Toimintakulttuuri perusteluonnoksessa







## Toimintakulttuuria koskevat linjaukset oppiaineiden osuuksissa

### Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus (fysiikka)

- Fysiikan soveltaminen erilaisissa konteksteissa sekä tutustuminen monipuolisesti ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista

### Hyvinvointi ja turvallinen arki (kotitalous)

- Työn arvostaminen ja loppuun saattaminen, pitkäjänteinen tapa tehdä työtä, kunnioittava ja kiireetön ilmapiiri sekä mahdollisuus oppia epäonnistumisista ovat osa turvallisuutta.





## Oppiainekuvauksen muut osa-alueet perusteluonnoksissa

- Tavoitteet keskeisiä
- Vain keskeiset, tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet
- Jokaisen oppiaineen erityiset näkökulmat oppimisympäristöjen, työtapojen, ohjauksen, eriyttämisen ja tuen sekä oppilaiden oppimisen arvioinnin kehittämiseen
- Arviointikriteerit 6. luokan loppuun (hyvän osaamisen taso)
- Päätösarvioinnin kriteerit arvosanalle 8 ja niitä selventävät kuvaukset

# OPPIMISYMPÄRISTÖT

- Sosiaalinen ja psyykinen korostuu
- Ympäristöjen monimuotoisuus ja tvt:n mahdollisuuksien hyödyntäminen
- Koulussa ja sen ulkopuolella tapahtuvan oppimisen yhteenkietoutuminen
- Yhteisöllisyys tiedon rakentamisessa ja osaamisen jakaminen
- Mahdollisuus osallistumiseen, vaikuttamiseen ja tekemiseen
- Turvallisuus, esteettömyys ja esteettisyys

# TYÖTAVAT

- Lähtökohtana oppimiskäsitys ja tavoitteet
- Laaja-alaisen osaamisen edistäminen
- Motivaation vahvistaminen
- Eriyttäminen ja eheyttäminen
- Yhteisöllisen oppimisen tukeminen
- Tieto- ja viestintäteknologian monipuolinen hyödyntäminen
- Draama, leikki, luovuus

# Oppiaineen esimerkki- 'palastelu'

Liikunta

# OPPIAINEEN TEHTÄVÄ

- Liikunnan opetuksen tehtävänä on vaikuttaa oppilaan hyvinvointiin tukemalla sekä myönteistä suhtautumista omaan kehoon että fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyä samalla vahvistaen liikunnallisen elämäntavan perustaa. Liikunnassa korostuvat kehollisuus, fyysinen aktiivisuus ja yhdessä tekeminen. Liikunnan avulla edistetään tasa-arvoa ja yhteisöllisyyttä sekä tuetaan kulttuurien moninaisuutta ja ympäristön kestävää kehitystä. Opetus on yhdenvertaista, turvallista sekä vuodenaikoihin ja paikallisiin olosuhteisiin perustuvaa. Oppimisympäristöjen käyttö on tarkoituksenmukaista ja monipuolista.

# Liikunnan tehtävä

- Liikunnan avulla kasvamisella tarkoitetaan toisia kunnioittavaa ja eettisesti kestävää vuorovaikutusta, vastuullisuutta, pitkäjänteistä itsensä kehittämistä, tunteiden tunnistamista ja säätelyä sekä myönteisen minäkäsityksen kehittymistä. Liikunta tarjoaa mahdollisuuksia iloon, keholliseen ilmaisuun, osallisuuden kokemukseen, sosiaalisuuteen, rentoutumiseen, terveyden edistämiseen, leikinomaiseen mittelyyn ja ponnisteluun sekä ratkaisukeskeiseen toimintaan ja toisten auttamiseen.

- Alkuopetus
- Vuosiluokilla 1-2 opetuksen pääpaino on havaintomotoristen taitojen ja motoristen perustaitojen oppimisessa, yhdessä tekemisessä ja sosiaalisten taitojen kehittämisessä sekä liikuntaan liittyvien myönteisten kokemusten vahvistamisessa. Opetus tukee oppilaita auttamalla heitä kohtaamaan emotionaalisesti vaihtelevia tilanteita. Opetuksessa hyödynnetään oppilaiden mielikuvitusta ja omia oivalluksia.
- LIIKUNTA VUOSILUOKILLA 3-6
- ”Liikutaan yhdessä toimien ja taitoja harjoitellen.”
- Vuosiluokilla 3-6 opetuksen pääpaino on motoristen perustaitojen vakiinnuttamisessa ja monipuolistamisessa sekä sosiaalisten taitojen vahvistamisessa. Monipuolinen ja vuorovaikutuksellinen opetus tukee taitojen oppimista, oppilaiden hyvinvointia, kasvua itsenäisyyteen ja osallisuuteen sekä luo valmiuksia liikunnalliseen elämäntapaan. Oppilaat osallistuvat kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun ja vastuulliseen toteuttamiseen.



# OPETUKSEN TAVOITTEET

- Koostuu: Fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen toimintakyky

# TAVOITTEET JA KESKEISET SISÄLTÖALUEET

## Fyysinen toimintakyky

- Liikunnan opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotasaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja käsittelytasaitoja monipuolisten liikuntamuotojen( ilmaisu-, jää-, lumi-, luonto-,musiikki- ja perusliikunta) ja eri liikuntalajien avulla.Kuuluu myös uinnin ja vesiliikunnan opetusta.

# Fyysinen toimintakyky

- Liikunnanopetukseen valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan fyysisiä ominaisuuksia (nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa). Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

# Fyysinen toimintakyky

- Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:  
n mittaukset tehdään mahdollisuuksien mukaan niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

# Sosiaalinen toimintakyky

- Liikunnan opetukseen valitaan myönteistä yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon ja auttamaan muita sekä tehtäviä, joissa opitaan vastuun ottamista omasta toiminnasta, yhteisistä asioista ja säännöistä.

# Psyykkinen toimintakyky

- Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Liikuntatehtävillä tuetaan vastuun ottamisen ja myönteisen minäkuvan kehittymistä. Oppilaille annetaan opetuksen yhteydessä tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista.

# OPPIMISYMPÄRISTÖT JA TYÖTAVAT

Liikunnan tehtävää ja tavoitetta toteutetaan;

-turvallisesti

- monipuolisesti eril.sisä- ja ulkoympäristöissä

-vuodenajat, paikallisuus huomioiden

-yhteistoiminnallisuutta lisääviä työtapoja

-kannustavaa vuorovaikutusta painottaen

-liikuntateknologian hyödyntäminen



# OHJAUS JA TUKI

- Toiminnan tulee antaa kaikille oppilaille mahdollisuus onnistumiseen ja osallistumiseen sekä tukea hyvinvoinnin kannalta riittävää toimintakykyä ( fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen tuki yhtä tärkeää)
- Yksilöllisyys, turvallisuus sekä yhteenkuuluvuuden tukeminen oppilaslähtöisillä työtavoilla

# OPPIMISEN ARVIOINTI

- Oppilaan kasvamista liikuntaan ja liikunnan avulla tuetaan kannustavalla ja ohjaavalla palautteella ja arvioinnilla.
- Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön oppilaan työskentelystä, osaamisesta ja edistymisestä. Palaute tukee oppilaan myönteistä käsitystä itsestä liikkujana.
- Huomioidaan yksilölliset vahvuudet, terveydentila ja erityistarpeet
- Arviointi toteutetaan oppilaan toimintaa ja työskentelyä havainnoimalla. Oppilaita ohjataan itsearviointiin.

# OPPIMISEN ARVIOINTIKRITEERIT

## 6. LUOKAN JÄLKEEN

Liikunnan sanallista arviota tai arvosanaa lukuvuositodistukseen antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää liikunnan valtakunnallisia arviointikriteereitä. Arviointikriteereitä voidaan myös hyödyntää alempien vuosiluokkien arvioinnissa.

# PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITEERIT

- Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön oppilaan fyysisestä aktiivisuudesta ja vastuullisesta työskentelystä, liikuntataidoista sekä liikuntatilanteisiin liittyvistä sosiaalisista taidoista. Arviointi toteutetaan oppilaan toimintaa ja työskentelyä havainnoimalla. Oppilaat tekevät itsearviointia.
- Päätöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päätöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut liikunnan oppimäärän tavoitteet. Päätöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso liikunnan valtakunnallisiin päätöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen liikunnassa kehittyy kumulatiivisesti. Päätöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päätöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joillakin osaamisen alueilla voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joillakin muilla osa-alueilla. OPS2016 perusteluonnos elokuu 2014

# MUUTA?

- Uutta: Move- mittaukset arvioinnin ja itsearvioinnin tukena, ei arviointiperusteena.....mikä kumma MOVE?

# Paikallisesti päätettävät asiat

- - miten tuetaan oppilaiden siirtymistä 2. vuosiluokalta 3. vuosiluokalle, toimintatavat siirtymävaiheessa
- tarvittava yhteistyö, työnjako ja vastuut
- - mitkä ovat vuosiluokkakokonaisuuden 3-6 erityiset piirteet sekä niihin liittyvät paikalliset painotukset ja miten vuosiluokkakokonaisuuden tehtävän toteutumista seurataan ja kehitetään
- - mitkä ovat laaja-alaisen osaamisen tavoitteet vuosiluokilla 3-6 (perusteiden tavoitekuvauksia voidaan hyödyntää sellaisenaan) sekä niiden mahdolliset paikalliset painotukset ja miten oppilaiden laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan vuosiluokilla 3-6
- - mitkä ovat kunkin oppiaineen tavoitteet, keskeiset sisällöt sekä oppilaan oppimisen arvioinnin käytänteet kullakin vuosiluokalla (vuosiluokat 3, 4, 5 ja 6)
- - mitkä ovat kunkin oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin sekä ohjaukseen ja tukeen liittyvät mahdolliset erityispiirteet kullakin vuosiluokalla (vuosiluokat 3, 4, 5 ja 6)

# OPS 2016; Iloisempaan liikkumiseen?

- Vuorovaikutus
- Fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen toimintakyky ja niiden kehittäminen samalla viivalla
- Kasvaminen liikkumaan ja liikunnan avulla
- Yhteisöllisyys
- Ilo omista vahvuuksista
- Monipuolisuus lajeihin
- Ei pakkopullaa
- Itselflektointia
- Kilpailuhenkisyys vähemmälle
- 'Jokainen on hyvä jossakin'
- Aktiivisuus, osallisuus
- Kiinteä yhteys laaja-alaiseen osaamiseen





# OPPIAINE- RYHMÄTYÖ

Kokoa ryhmäsi kera ( sihtööri) oppiainekooste:

1. dia: Oppiaineen nimi ja omat nimenne aloitusdiaan
2. dia: Oppiaineen tehtävä
3. dia: Opetuksen keskeiset tavoitteet
4. dia: Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisällöt
5. dia: Ohjaus ja tuki
6. dia: Oppimisen arviointi
7. dia: Oppiaineen arviointikriteerit kuudennen luokan päätteeksi
8. dia: oppiaineen päättöarvioinnin kriteerit

# Monialaiset oppimiskokonaisuudet esiopetuksessa

- Kuinka laaja- alainen osaaminen näkyy?
- Ideointi, visiointi

# Lukioaste

- <http://norssiluto.blogspot.fi/>
- Lutoblogi lukioasteen ops- prosessin alustajana
- Kehitysideat

# OPS **tuki 2016**

Oppiaineet ja arviointi muutoksessa

